

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

3.Bhar.146/2024/19. szám

1

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság helység⁷, a 2024. október 3. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt I.r.vádlott és társa ellen indult büntetőügyben az ügyészség, I.r.vádlott I. rendű, vádlott² II. r. vádlottak és védőik másodfellebbezéseit elbírálva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2024. február 23. napján kihirdetett 31.Bf.XIX.8380/2023/7. számú ítéletét – I.r.vádlott I. rendű és vádlott²ak vonatkozásában – megváltoztatja.

A rablás büntette rendbeliségére utalást mindkét vádlott vonatkozásában mellőzi.

A vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések tartamát 2-2 (kettő-kettő) évre enyhíti.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtását mindkét vádlott esetében 5-5 (öt-öt) évi próbaidőre felfüggeszti. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára és az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítására vonatkozó rendelkezéseket a szabadságvesztés büntetések végrehajtásának elrendelése esetére rendeli alkalmazni.

A vádlottakkal szemben közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását mellőzi.

I.r.vádlott I.r. vádlottat és vádlott² II. r. vádlottat 400-400 (négy száz-négy száz) napi tétel pénzbüntetésre is ítéli. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét I.r.vádlott I. r. vádlott esetében 1.500 (ezeröt száz) forintban, míg vádlott² II. r. vádlott esetében 10.000 (tízezer)

forintban határozza meg.

I.r.vádlott I. r. vádlott részére a vele szemben így kiszabott 600.000 (hatszázezer) forint, míg vádlott2 II. r. vádlott részére a vele szemben így kiszabott 4.000.000 (négymillió) forint pénzbüntetés megfizetésére 20-20 (húsz-húsz) havi részletfizetést engedélyez.

Az egy havi részlet összeget I.r.vádlott I. r. vádlott esetében 30.000 (harmincezer), míg vádlott2 II. r. vádlott esetében 200.000 (kétszázezer) forintban állapítja meg.

A vádlottak az első havi részletet 2024. november 10. napjáig, a fennmaradó részleteket a soron következő hónapok 10. napjáig kötelesek megfizetni.

Amennyiben a terheltek a pénzbüntetést nem fizetik meg, illetve egyhavi részlet megfizetését elmulasztják, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó. Egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani.

vádlott1 letartóztatásának befejező napja 2016. október 27. napja.

A T-710/2016. számon tárgnyilvántartásba vett, és jelenleg az iratok között kezelt patkolási napló kiadására vonatkozó rendelkezést mellőzi, a bűnjel iratok között történő kezelését rendeli el.

A T-711/2016. számon tárgnyilvántartásba vett, a bűnjeljegyzék 3. tétel száma alatt felvett 1 db papírpénz megsemmisítésére vonatkozó rendelkezést mellőzi, és sértett1 (cím27 szám alatti lakos) kiadni rendeli.

A harmadfokú bíróság tájékoztatja sértett1 vagyoni érdekelt sértettet, hogy ha a lefoglalás megszüntetéséről és a dolog kiadásáról szóló határozat vagy a dolog átvételére vonatkozó felhívás, továbbá a vádemelés után a jogerős vagy véglegessé vált határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszi át a dolgot, akkor a dolog az állam tulajdonába kerül.

Az elsőfokú eljárásban felmerült helyesen 414.586 (négy száz tizennégyezer-öttszáznyolcvanhat) forint bűnügyi költségből az állam terhén 340.628 (három száz negyven ezer-hatszázhuszonnyolc) forint marad.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában helybenhagyja azzal, hogy

- mindkét vádlott vonatkozásában az őrizetbevétel befejező napja 2016. április 24. napja,
- vádlott2 esetében a lakhelyelhagyási tilalom befejező napja 2016. október 27. napja
- I.r.vádlott I. r. vádlott kézbesítési címe cím26. ajtó, tartózkodási helyének feltüntetését mellőzi.

Az ítélettel szemben további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

[1] A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2023. február 16. napján kihirdetett 12.B.XIX.541/2018/119. számú ítéletével I.r.vádlott I. r. és vádlott2 II. r. vádlottakat az ellenük csoportosan elkövetett rablás büntette (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés c) pont) és 2 rendbeli kifosztás büntette (Btk. 366.§ (1) bekezdés c) pont) miatt emelt vád alól – valamennyi bűncselekmény tekintetében bizonyítottság hiányában – felmentette. Rendelkezett a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyész mindkét vádlott terhére, a csoportosan elkövetett rablás büntetében és 2 rendbeli kifosztás büntetében bűnösségük megállapítása, végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] A vádlottak terhére bejelentett fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. február 23. napján kihirdetett 31.Bf.XIX.8380/2023/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. I.r.vádlott I. r. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. társtettesként elkövetett rablás büntetében (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont) és 2 rb. társtettesként elkövetett kifosztás büntetében (Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont), ezért őt halmazati büntetésül 3 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az I. r. vádlottal szemben 285.000 Ft összegben vagyoneklobzást rendelt el.

[4] vádlott2 II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. társtettesként elkövetett rablás büntetében (Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont) és 2 rb. társtettesként elkövetett kifosztás büntetében (Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont), ezért őt halmazati büntetésül 3 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A II. r. vádlottal szemben 285.000 Ft összegben vagyonekobjzást rendelt el.

[5] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát mindkét vádlott vonatkozásában börtönben határozta meg. Pontosította a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő tartamát és azt a kiszabott szabadságvesztések tartamába beszámítani rendelte.

[6] A feltételes szabadság legkorábbi időpontját mindkét vádlott esetében a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költségről.

[7] A másodfokú bíróság ítéletével szemben az ügyész – a fellebbezés bejelentésére három munkanap fenntartását követően, a törvényi határidőn belül – mindkét vádlott terhére eltérő jogi minősítés megállapításáért és a kiszabott büntetéseik súlyosítása végett élt fellebbezési jogával, míg a vádlottak és védőik teljeskörű felmentés érdekében fellebbeztek.

[8] I.r.vádlott I. r. vádlott meghatalmazott védője fellebbezése írásbeli indokolásában arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése útján jutott arra a következtetésre, hogy azok oly mértékben ellentmondásosak, hogy ítéleti bizonyossággal a vádlottak büntetőjogi felelősségére megalapozott következtetést nem lehet levonni. Az elsőfokú ítéletből kitűnően a bíróságot döntése meghozatalakor a közvetlenség elve segítette meggyőződése kialakításában. A sértett3 sértett, tanú2 tanú szavahihetőségével kapcsolatban tett megállapítások, a vádlottak külső megjelenésével és a különös ismertető jelek kapcsán tett megállapítások, tanú6, tanú5 tanúk tárgyalási meghallgatásával kapcsolatosan leírtak, a II. r. vádlott roma származásuként történő beazonosítása és az okiratok értékelése körében az elsőfokon eljáró bíróság nagy mértékben támaszkodott a személyesen tapasztaltakra, az ítéletét nem a leírtak, hanem sokkal inkább a leírtaknak ellentmondó személyes tapasztalatai alapján állapította meg. Ugyanezen tapasztalattal azonban a másodfokú bíróság már nem bírt, ezért ítéletét a nyomozati iratok talaján állva hozta meg, elvetve mindazt, amit az elsőfokú bíróság a közvetlenség során tapasztalt és indoklásában leírt. A védelmi álláspont szerint a bíró belső meggyőződésének jelentősége van a bizonyítékok értékelése körében, mely meggyőződés kialakulásban a közvetlenül megvizsgált bizonyítékok bírnak a legnagyobb eredményességgel és hatással. Ezen túlmenően utalt a bizonyítás eljárásban is érvényesülő „in dubio pro reo” elvével kapcsolatban arra, hogy a bíróságnak a tényigazságokat kell keresnie, fenntartva a lehetőséget arra, hogy azok kétséges volta esetén ne hozzon döntést a vádlott terhére.

[9] A meghatalmazott védő álláspontja szerint hibát vétett a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú ítéleti tényállást kiegészítette. A bizonyítékokat ugyanis nem azok teljességében vizsgálta. A másodfokú bíróság mérlegelő tevékenysége során nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság által feltárt és a terhelő bizonyítékok között jelen lévő valamennyi ellentmondást, és felülmérlegelte a bizonyítékokat. Felülbírálatának alapjául a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat tette, ezzel azonban nagymértékben sérült a közvetlenség elve.

[10] Ezt követően a fellebbezés azokat a bizonyítékokat vette számba, amelyek az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapjául szolgáltak.

[11] E körben az II. tényállással kapcsolatban utalt sértett³ sértett nyomozati vallomása és a tárgyaláson tett vallomása közötti számos ellentmondásra. Álláspontja szerint a sértett nyilatkozatai nemcsak a felismerés körében tett vallomásai esetén voltak ellentmondóak, hanem önellentmondásba keveredett abban is, hogy hol tartotta a pénzét. Hivatkozott a sértett 2018. évi majd 2016. évi kézzel írt naptárának bejegyzéseire a kárérték és az elkövetők által használt gépjármű azonosítása vonatkozásában, valamint arra nézve, hogy az elkövetés időpontjában, illetve a közeli időpontokban többen jártak még az ingatlanban. Kitért tanú² bíróság előtt tett vallomására, amelyben nem tartotta fenn nyomozás során tett tanúvallomását, valamint a helyszínen talált vádlottakhoz köthető ujjnyomok és kutatási nyomok hiányával kapcsolatban felvetődött elsőbírói kételyekre. Részletesen ismertette védenca arra irányuló védekezésével kapcsolatban lefolytatott bizonyítást, amely szerint nem lehetett a vádbeli helyszíneken az adott vádbeli időpontban. Kifejtette, hogy a patkolási naplóban írtakat tanú¹, tanú⁶, tanú⁵ tanúk, valamint tanú¹⁰ és tanú¹ tanúk vallomása is alátámasztotta, a tanúkkal kapcsolatban nem merült fel olyan ok, amely a tanúk igazmondásának kétségbe vonására adott volna alapot.

[12] A III. vádpont esetében is úgy vélte, hogy az elsőfokú bíróság különösen alapos bizonyítékértékelő tevékenységet folytatott le, melynek során részletesen beszámolt azon tapasztalatairól is, amelyet a lefolytatott bizonyítási eljárás során közvetlenül szerzett meg. Sok esetben ezen tapasztalatai késztették a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok felülvizsgálására, indokai azonban a logika szabályai szerint magyarázhatóak és érthetőek, valamint az iratok tartalmával, és különösen a bíróság előtt lefolytatott bizonyítás eredményével összhangban állóak.

[13] A fellebbezés szerint ugyanilyen alaposággal vizsgálta az I. vádpont tekintetében sértett¹ és sértett⁶ sértettek, valamint tanú¹⁰ tanú vallomását. Összevetve a nyomozati eljárásban, valamint a bíróság előtt tett nyilatkozataikat számos, a bizonyítás során kérdéseket felvető és értékelendő körülményt tárt fel. Ezek közül kiemelésre érdemesnek tartotta azt, hogy a vádlottak egyike külső szemlélőként azonosítható-e roma származásúként, illetve, hogy valamelyikük testalkata kövérnek minősíthető-e. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy az ügyészség a bíróság előtt elhangzottak szerint módosította a tényállást, amikor is a nyomozati szak eredményeire támaszkodó vádirati tényállásban foglaltakkal ellentétben azt lehetett megállapítani, hogy sértett¹ sértettet az elkövető az ajtófélfához szorította.

[14] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a terheltet nem köti az igazmondás kötelezettség, és számos olyan egyéb ok lehet a felszín mögött, amely nem került feltárára, és amely logikus okát adja annak, hogy a vádlottak az alibijükkel kapcsolatban nem voltak mindvégig következetesek. A patkolási napló keletkezésének körülményeivel kapcsolatban a védelmi álláspont szerint a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy ugyanezen körülményekre kihallgatott tanúkat az elsőfokú bíróság elfogulatlannak találta. Ebben a körben a bizonyítékok egyenkénti és együttes értékelésével a másodfokú bíróság adós maradt, és ezzel az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét bírálta felül. Logikai hibát vélt felfedezni a vádlottakhoz kötődő telefonokból nyerhető adatokkal kapcsolatban kialakított másodfokú érvelésben, a

védelmi álláspont szerint ezek az adatok inkább azt támasztják alá, hogy nem a vádlottak követték el a cselekményt. sértett³ által rögzített rendszám² rendszám és a vádirat szerinti rendszám³ rendszám eltéréseivel kapcsolatban is a logika szabályainak megfelelőnek tartotta az elsőfokú bíróság okfejtését.

[15] A másodfokú bíróság ítéletével kapcsolatban azt is rögzítette, hogy a sértettek és a tanúk felismerésre tett nyilatkozatait a törvényszék közel sem vizsgálta olyan alaposan, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság megtette. A védői álláspont szerint e körben van a legnagyobb jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság személyesen szerzett tapasztalatai alapján alakította ki végső meggyőződését, míg a másodfokú bíróság csak okirati bizonyítékokat vizsgálhatott.

[16] Összefoglalva álláspontját úgy vélte, hogy ugyan a másodfokú bíróság eltérő tényállást állapított meg, de azt nem új bizonyítékok bevonásával, a bizonyítékok logikai értelmezésével, vagy az iratok tartalmának való megfeleltetésével érte el, hanem a bizonyítékok más aspektusból való vizsgálatával. Ez pedig a bizonyítékok felülmérlegelése, amelyre nem lett volna lehetősége.

[17] Az ügyészség fellebbezésében foglaltakra reagálva a (volt) Legfelsőbb Bíróság IV. számú Büntető Elvi Döntésének idézésével a bünszövetségben történő elkövetéssel kapcsolatban arra mutatott rá, hogy sem a nyomozásnak, sem a bíróság előtt lefolytatott bizonyításnak nem volt olyan eredménye, amely arra engedett volna következtetni, hogy a bűncselekmények elkövetői akár szóban, vagy akár hallgatólagosan, de megállapodtak volna abban, hogy a jövőben közösen bűncselekményeket fognak elkövetni. Úgy vélte, hogy bizonyítás hiányában a bünszövetség fennálltára nem lehet megállapítást tenni.

[18] A vádlott² II. r. vádlott védelmében eljáró meghatalmazott védő a fellebbezés írásbeli indokolásában a Kúria Bhar.718/2022/8. számú, és EBH 2019.B.9. számú eseti döntésére hivatkozva rögzítette, hogy a Be. 167.§-ának (3) bekezdése alapján a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti mérlegelése, amely a bizonyítékok bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát jelenti. Rámutatott arra is, hogy a büntetőeljárás törvény szűk körben felmentést ad e kötelezettség alól és megengedi, hogy a bíróság a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, illetve hogy eltérő tényállást állapítson meg és ez alapján határozzon, ha a tényállás nem megalapozott. Érvelése szerint a másodfokú bíróság arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a megállapított tényállás iratellenes, és a bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, ugyanakkor bizonyítás felvétele nélkül lényegében azzal egészítette ki a tényállást, hogy a vádlott, illetve vádlottak kétséget kizáróan követték a vádbeli cselekményeket, nem jelölte meg, hogy a bűncselekmények törvényi tényállási elemei szempontjából mely releváns tények tekintetében iratellenes az elsőfokú ítélet, továbbá adós maradt azon tények és nem bizonyítékok számbavételével is, amely tényekből az elsőfokú bíróság helytelen következtetést vont le további tényekre.

[19] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás kiegészítése azt jelenti, hogy ugyanazon bizonyítékot figyelembevéve további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított tényeket állapít meg a másodfokú bíróság, olyanokat, amelyeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából relevánsak. Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékokat, és ezt az ügyiratok tartalma alapján kijavítja a fellebbviteli bíróság. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékokból történő, a logika szabályainak nem megfelelő ténybeli következtetést helyesbít a másodfokú bíróság.

[20] A védelmi álláspont szerint az elsőfokú bíróság körültekintő és alapos eljárásában számba vette az összes bizonyítékot, azokat pedig egyesével és összességében értékelte, így állapította meg részletesen indokolt ítéletében, hogy történt bűncselekmény, azonban nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy azt II. r. vádlott követte el. Az elsőfokú bíróság lényegében azt állapította meg –a közvetlenség elvét is szem előtt tartva – hogy a szubjektív bizonyítékok (tanúk, sértettek vallomásai, felismerésre bemutatások), objektív bizonyítékok (ujjnyom, DNS nyom, kamerafelvétel, cellapozíció) hiányában nem meggyőzőek, azokra önmagukban bűnösséget alapozni és súlyos büntetést kiszabni nem lehet. Ezt a kétséget csak tovább erősítette okirati bizonyítékként a patkolási napló és a tanú6, tanú1, tanú5, tanú10 tanúvallomásai.

[21] A már felhívott EBH 2019.B.9. eseti döntés alapján mutatott rá arra, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette [Be. 593. § (1)-(3) bek.]. Nem mondhatja ki, hogy a bizonyítékként felhasznált okirat hamis, vagy hamisított és nem mondhatja ki, hogy a tanúvallomás tartalma nem felel meg a valóságnak. Mindezekre tekintettel úgy vélte, hogy a másodfokú bíróság ítélete a felülmérlegelés tilalmába ütközött, ezért indítványozta, hogy a Be. 621.§-ának (3) bekezdése szerinti nyilvános ülésen, a Be. 624.§-ának (1) bekezdése alapján, az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg és vádlott2 II. r. vádlottat az ellene emelt vádak alól mentse fel.

[22] Ezt követően érdemben reagált a másodfokú bíróságnak a bizonyítékok felülmérlegelése körében tett megállapításaira is, megjegyezve, hogy álláspontja szerint maga a másodfokú bírósági ítélet indokolása is több helyen utal arra, hogy kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt vádlott2 II. r. vádlott követte el, mivel megállapította, hogy amennyiben vádlott2 II. r. vádlott a vádbeli napokon munkát is végzett helység2, nem kizárt, hogy a távolság és a munka jellege miatt jelen lehessen a bűncselekmények helyszínén (másodfokú ítélet 36. bekezdés). Azt is megállapítja, hogy ugyan a vádbeli napokon vádlott2 II. r. vádlotthoz köthető telefonok nem voltak behatárolhatóak a bűncselekmények helyszínén, ez azonban nem zárja ki, hogy a helyszínen jelen legyen (másodfokú ítélet 37. bekezdés). Utóbbi másodbírói megállapítással kapcsolatban utalt arra, hogy a logikai szabályai szerint, ha nem kizárt valaminek a megtörténte, akkor annak ellenkezője sem kizárt, azaz, ha nem volt a cellapozíció a bűncselekmények közelében, ennek indoka lehet az, hogy a telefon használója sem volt ott, és amennyiben nem zárható ki, hogy máshol tartózkodása ellenére volt ideje a bűncselekmény helyszínére érkezni, az sem kizárt, hogy nem is indult el oda.

[23] A védői álláspont szerint a másodfokú bíróság ugyanakkor a bizonyítékok számbavétele és újramérlegelése során több helyen vétett a logika szabályai ellen és iratellenes megállapításokat is tett. A bizonyítékok mérlegelése körében tetten érhető elfogultságra utaló körülményként hivatkozott arra a másodfokú bírósági megállapításra, mely szerint vádlott² II. r. vádlott azért is kétséget kizáróan bűnös, mert a zárt kezelést kérő tanú⁶ tanú telefonszámát megszerezte. Ezzel kapcsolatban arra utalt, hogy tanú⁶ a II. r. vádlott „munkáltatója” volt, természetes, hogy védence ismerte és ismeri telefonszámát, amelyet egyebekben az elérhetőség miatt az elsőfokú bíróság kért el tőle. Nem tartotta relevánsnak azt a körülményt sem, hogy II. r. vádlott sértett¹ utóbb megkereste. Ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy ennek a beszélgetésnek a tartalma rekonstruálható, hiszen arról hangfelvételt készített a II. r. vádlott, illetve maga a tanú sem számolt be semmilyen fenyegetésről, befolyásolásról.

[24] Az elkövetők által használt járművel kapcsolatban utalt arra, hogy a bírósági eljárásban már a rendszám helyessége is kételyeket vetett fel, bár kétségtelen valamilyen okból a vádbeli rendszámot kezdte el körözni a rendőrség. sértett¹ tanú felírta a rendszámot, de ez a „cetli” nem került a bizonyítékok közé. A rendőrségi jelentéssel ellentétben a rendszámot nem a rendőrséggel közölte, hanem a sértettel, a „cetlit” a sértettnek adta, a sértettnek viszont más rendszám volt felírva egy számjegy eltéréssel, mint amire a körözés lett kiadva. Mivel nem áll rendelkezésre csak a sértett naptárjába felírt rendszám, felmerül, hogy „cetli” hiányában szóban mégis a tanú tájékoztatta a rendszámról a rendőrséget, de ő tévedett egy számjegyet, és nem a sértett, aki birtokába került a „cetlinek”. A felmerült és sem a nyomozás során, sem pedig a bírósági eljárásban nem tisztázott kétely ellenére a II. r. vádlott büntetőjogi felelősségét mégis a másodfokú bíróság kétséget kizáróan megállapította.

[25] Nem ítélte helytállónak a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy tanú⁸ tanú a tárgyaláson felismerte a II. r. vádlottat, mivel a tárgyalási jegyzőkönyv szerint a tanú a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a II. r. vádlott csak egy kicsit hasonlít arra, akit látott.

[26] A felismerésre bemutatás kapcsán kiemelte, hogy a II. r. vádlottnak erősen tetovált a keze is, amit az idős sértettek megjegyeztek volna. Szintén nem tartotta helytállónak a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy sértett¹ sértett felismerte a II. r. vádlottat, hiszen a 28. számú jegyzőkönyv 5. oldal utolsó bekezdésében az szerepel, hogy „Most is nagy problémám van, a II. r. vádlottra nem emlékszem, sapkában volt”. sértett⁶ sértett is azt nyilatkozta, hogy „én most felismerem, az alakjáról ismertem őket fel, ezt helyesbíttem.” sértett⁵ sértett és sértett³ sértett sem ismerte fel a II. r. vádlottat, tanú⁹ tanú is bizonytalan tartalmú vallomást tett. Ezek a felismerések a védői álláspont szerint igen komoly kételyt támasztanak a II. r. vádlott büntetőjogi felelősségét illetően, így a másodfokú bíróság még a bizonyítékok felülmérlegelésével sem juthatott volna el a Be. 7.§ (4) bekezdésében megkövetelt kétséget kizáró megállapításig.

[27] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.237/2024/5. számú átiratában az eltérő jogi minősítés megállapításáért és a kiszabott büntetések súlyosítása végett bejelentett fellebbezést mindkét vádlottnál fenntartotta, a védelmi fellebbezéseket nem ítélte alaposnak. A harmadfokú eljárásban a másodfokú ítélet – Be. 618. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti – teljeskörű felülbírálatára tett indítványt. Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésének megfelelő eljárásban az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző eljárást mindkét vádlottnál teljeskörűen vizsgálta, és a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjának

megfelelő eljárásában az elsőfokú ítélet Be. 592. § (2) bekezdés a) és c), illetve d) pontjában írt részbeni megalapozatlanságát az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalma, valamint az abból vont ténybeli következtetés útján kiküszöbölte, így állapította meg ítélete 22-24. pontjában az irányadó történeti tényállást. E tényállás azonban – utalva a BH 2005.3.89. számú jogeset közzétételétől töretlen felsőbbbírói joggyakorlatra, mely szerint az ítéletszerkesztés folytán a határozat indokolásában rögzített tények a tényállás részének tekintendők – az ügyészi fellebbezés indokolásában foglaltaknak megfelelően kiegészítendő, melyet követően a másodfokú határozat felülbírálatra alkalmassá lesz.

[28] A hivatkozott ügyészi fellebbezés (Fővárosi Főügyészség által Bfel. 4961/2016/10. szám alatt jegyzett) a tényállás kiegészítése körében az alábbiakat indítványozta:

[29] – a történeti tényállás bevezető részében annak rögzítését, hogy a vádlottak 2016. február 3. napján, 2016. április 13. napján és 2016. április 19. napján szervezetteren követték el a terhükre rótt bűncselekményeket, a feladatokat egymás között felosztották. Ezen kiegészítést nem tekintette a vádon való túlterjeszkedésnek, mivel az egyes tényállásokban rögzített részletekből következik.

[30] – az ítélet [62] bekezdésének harmadik francia bekezdésében rögzítetteket, mely szerint az erőszak akaratot bénító volta tekintetében jelentősége van a sértett életkorának, hiszen az 1936-ban született sértett esetében kisebb erőszak is el tudta érni azt az eredményt, hogy képtelen volt a saját akaratának megfelelő magatartást tanúsítani, a történeti tényállásban indítványozta feltüntetni. A sértett állapota nem szakkérdés (BH 2018.217), a bíróság által feltárt körülmények pedig indokoltá teszik ezen tény leírását.

[31] – az I. tényállásban indítványozta feltüntetni – hasonlóan a II. és III. tényállásban írtakhoz -, hogy sértett1 sértettet előrehaladott kora korlátozta abban, hogy a vádlottak által teremtett helyzetet, tényleges értékei megszerzésre irányuló szándékát átlássa, felismerje.

[32] Egyebekben úgy vélte, hogy a Fővárosi Törvényszék indokolási kötelezettségét kellő terjedelemben teljesítette, az általa rögzített történeti tényállás alapján okszerű következtetést vont mindkét vádlott bűnösségére, azonban hiányosan minősítette erőszakos vagyon elleni bűncselekményeiket. Álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban írásban előterjesztett módosított vádirati történeti tényállás már tartalmaz minden olyan releváns körülményt, amelyek alapján az ítéleti I-III. számú tényállási részekben rögzített, a vádlottak feladat megosztásával rövid időközönként, visszatérően véghez vitt három erőszakos vagyon elleni bűncselekményeihez kapcsolódóan a Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontjában írt bünszövetségben elkövetés, mint minősítő körülmény megállapításának van helye a harmadfokú eljárásban. Továbbá, szemben a másodfokú bíróság ítéleti 62. pontban írt indokolásában kifejtett, a vádkiterjesztés korlátját hivatkozó álláspontjával, a kifejezetten hajlott korú, a bűncselekmény felismerésére, vagy elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes sértett sérelmére elkövetett, mint a Btk. 365. § (3) bekezdés g) pontja szerinti minősítő körülmény aggálytalan megállapítására kell, hogy sor kerüljön a harmadfokú eljárásban. A büntetés kiszabása körében arra hivatkozott, hogy a személyenként kiszabott halmazati büntetési mérték – tekintettel az indítványozott súlyosabb minősítésre – felemelése és a végrehajtási fokozatnak a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti fegyházként történő megállapítása szükséges mindkét vádlottnál az ítéltáblai eljárásban, a

Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok maradéktalan elérése végett. A másodfokú bíróság törvényes mértékben alkalmazott mindkét vádlottnál a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontjában írt vagyoneklobzás intézkedést, rendelkezett a felmerült bűnügyi költség megosztott viseléséről, valamint a feltételes szabadságra bocsátásuk legkorábbi időpontjáról. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.XIX.8380/2023/7. számú másodfokú ítélete történeti tényállását az ügyészi fellebbezés indokolásában felhívottak szerint egészítse ki, majd a Be. 624. § (2) bekezdésére alapítottan a másodfokú ítéletet változtassa meg, melynek keretében: vádlott1 és vádlott2 elbírált erőszakos bűncselekményeit minősítse a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés d) és g) pontja szerint minősülő társtettesként, bünszövetségben, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett rablás büntettének, valamint 2 rb. a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és a (2) bekezdés c) pontja szerint minősülő társtettesként, bünszövetségben elkövetett kifosztás büntettének, mindkét vádlottal szemben súlyosításul szabjon ki halmazati büntetésül felemelt tartamú, a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont, ad) alpontja szerinti fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztést és hosszabb időtartamú a Btk. 61. § és 62. §-ában meghatározott közügyektől eltiltás mellékbüntetést.

[33] vádlott2 II. r. vádlott meghatalmazott védője az ügyészségi átiratra tett észrevételében arra hivatkozott, hogy a fellebbviteli főügyészség nagyvonalúan átlépte a másodfokú ítélet megalapozottságával kapcsolatosan felmerült kételyeket és a felülmérlegelés tilalmának jogkérdését. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülésén az ügyészség még annyira megalapozatlannak látta az elsőfokú ítéletet, hogy az nem is orvosolható a másodfokú eljárásban, így hatályon kívül helyezésre és új eljárás elrendelésére - álláspontja szerint helyesen - tett indítványt. Az ügyész által szorgalmazott a bünszövetségnek és a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékosságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére történő elkövetésnek, mint a bűncselekmények súlyosabban minősülő eseteinek megállapításával kapcsolatban arra mutatott rá, hogy a minősítő körülményeket sem minősítésében, sem tényállásában a vádirat nem tartalmazta, arra sem az elsőfokú eljárásban, sem pedig a másodfokú nyilvános ülésen az ügyészség nem hivatkozott. Azaz csak a másodfokú bűnösséget megállapító ítélet jogi indokolásából kiindulva jutott arra a következtetésre az ügyészség, hogy legyen még súlyosabb a minősítés, mint ahogy az ügyészség vádat emelt. Ugyanakkor a másodfokú ítélet indokolása sem tartalmazza, hogy a vádlottak korábban ismerték egymást, vagy felderítették volna a helyszínt, az pedig, hogy egy bűncselekmény helyszínére az elkövetők gépkocsival érkeztek nem lehet releváns körülményként értékelni.

[34] Ráadásul a rablás bűncselekménye törvényi tényállásának megvalósulásához meghatározott élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés szükséges. A rablási erőszakkal kapcsolatban arra mutatott rá, hogy a bíróság már egyszer értékelte a sértettek idős korát, szellemi állapotát a fenyegetés körében. Ilyen állapot hiányában meg sem valósult volna a rablás bűncselekménye, ehhez képest ezt az állapotot további minősítő körülményként feltüntetni a kettős értékelés tilalmába ütközik.

[35] A harmadfokú bíróság a fellebbezéseket a Be. 620.§ (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[36] A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyészség a fellebbviteli főügyészségi átiratban foglaltakat fenntartotta, azt az alábbiakkal egészítette ki.

[37] – Egyetértett az elsőfokú ügyészi fellebbezésnek azzal az álláspontjával, hogy a részbeni felderítetlenség mint megalapozatlansági ok is fennáll. A másodfokú bíróságnak a tényállás kiegészítése, helyesbítése, illetve az eltérő tényállás megállapítása során az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás tárgyát képező bizonyítékokat azért kellett értékelnie, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat egyoldalúan mérlegelte, azokat egymással nem vetette össze és az ebből adódó következtetéseket nem vonta le. Ez pedig a tényállás részbeni felderítetlenségét eredményezte, mivel a bírói gyakorlat szerint részben felderítetlen az a tényállás, ha a bíróság a bizonyítékokat nem minden szempontból veszi figyelembe, az ellentmondásokat nem tárja fel, illetve ezekkel úgymond nem foglalkozik.

[38] –Kiegészíteni indítványozta a tényállást a sértettek életkorára vonatkozó, az ítélet [62] és [60] bekezdésében megjelölt adatok tényállásba emelésével.

[39] – A bűncselekmények minősítését illetően az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a bíróság által megállapított tényekből egyértelműen következik, hogy a sértettek életkora, illetve az ebből adódó kevésbé óvatos körülmények magatartása, illetve hiszékenysége könnyítette meg a rablás bűncselekményének elkövetését.

[40] –Vitatta, hogy a minősítő körülmények megállapítása a kétszeres értékelés tilalmába ütközne, mivel az életkor pusztán nem elegendő a felismerésre vagy védekezésre korlátozott képesség megállapításához, ahhoz további körülmények is szükségesek. Az ajtófélfához szorítás közben elhangzott élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetés bárkivel szemben akaratot hajlító fenyegetést jelentene.

[41] – A bünszövetség szempontjából a 2013. évi B.10. számú, és a 2017. évi 178. számú eseti bírósági döntésnek tulajdonított jelentőséget, amely szerint a bünszövetség még abban az esetben is megállapítható, hogyha a vádirat ezt nem tartalmazza, azonban a bíróság által lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapítható. Az ügyészi álláspont szerint ennek megfelelő tényeket a tényállás tartalmazza: a három cselekmény elkövetése között igen rövid idő telt el, körülbelül három hét, ezen kívül két személy vett részt a cselekmény elkövetésében, és az elkövetési módszer is hasonló. E tényekből a vádlottaknak a ráutaló magatartására, de a szóbeli megállapodásra is alapos következtetés vonható le.

[42] Az I. r. vádlott meghatalmazott védője írásbeli perorvoslatával egyezően szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú tanács sem értékelte teljeskörűen a bizonyítékokat, csak azokat vette számba, amiket ő látott és amelyek az ő gondolatmenete szempontjából voltak jelentősek. Nem vette számba és nem értékelte az összes fellelhető bizonyítékot, az elsőfokú bíróság egyébként logikus következtetéseinek elvetését nem indokolta. Úgy vélte, hogy ha az elsőfokú ítéletnek volt hibája, a másodfokú ítélet is ugyanabban a hiányosságban szenved, logikátlan következtetéseket tartalmaz és a bizonyítékokat nem veszi teljességben számba, ami megmutatkozik az elsőfokú és a másodfokú bizonyítékértékelő tevékenység eltérő terjedelmében is.

[43] A II. r vádlott meghatalmazott védője írásban előterjesztett fellebbezését fenntartotta az alábbi kiegészítésekkel.

[44] - Kiemelte, hogy jelen büntetőügynek harmadfokon az a központi dogmatikai kérdése, hogy a megalapozatlanság mennyire orvosolható. Ezzel kapcsolatban az ügyészség álláspontját nem tartotta következetesnek: ugyanezen bizonyítékok alapján a másodfokú eljárásban az ügyészség olyan fokú megalapozatlanságot látott, hogy az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta, jelenleg kiküszöbölhetőnek ítéli azt.

[45] - A bünszövetséggel kapcsolatban a perbeszédben kifejtett ügyészségi gondolatmenetre reagálva arra utalt, hogy a három cselekményből az egyik februárban történt, így két hónapnyi eltérés volt köztük, emellett ugyanannak a járműnek a használata sem tekinthető olyan körülménynek, amelyből a bünszövetségre következtetést lehetne levonni. Álláspontja szerint sem az elsőfokú ítélet, sem a másodfokú ítélet nem tartalmaz indokolásában olyan ténymegállapításokat, amelyből le lehetne vonni azt a jogkövetkeztetést, hogy a terheltek bünszövetségben követték el a cselekményt.

[46] - A védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál, fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személyek sérelmére történt elkövetéssel kapcsolatban azt emelte ki, hogy a sértettek kora tényadat, de ezentúl semmiféle egyéb olyan körülmény nem merült fel, hogy a sértettek ezen képessége egy átlagembernél gyengébb lett volna.

[47] - Indítványát kiegészítette azzal, hogy ha a harmadfokú bíróság nem lát alapot a vádlottak felmentésére, akkor az enyhítő körülményekre figyelemmel a törvénysértően súlyos büntetést enyhítse. Az időmúlást önmagában is olyan nyomatékos enyhítő körülménynek tartotta, amely lehetővé tenné akár felfüggesztett szabadságvesztés büntetésnek a kiszabását is.

[48] I.r.vádlott I. r. vádlott csatlakozott a védője által elmondottakhoz. Előadta, hogy hatvankét éves kora ellenére még nem volt büntetve sosem. Önmagában azt sem tartotta életszerűnek, hogy valaki ennyi idősen lépjen a bűn útjára. Értetlenül állt elítélése előtt, úgy vélte ártatlanul áll a nyolc éve tartó kálváriában.

[49] vádlott2 csatlakozott védője álláspontjához, az utolsó szó jogán is ártatlanságát hangoztatta. Kiemelte, hogy a patkolási naplónál létfontosságú, hogy percre pontosan vezessék, mert az információk hiánya üggető lovak esetén akár halálos baleset is vezethet.

[50] Az ellentétes irányú fellebbezések közül az ítéltábla II. r. vádlott védőjének a büntetés enyhítését célzó fellebbezését találta alaposnak, a további fellebbezések a célzottól eltérő irányban vezettek eredményre.

[51] A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a bejelentett másodfellebbezések alapján harmadfokú eljárás lefolytatásának van-e helye a Be. rendelkezései szerint.

[52] A másodfokú ítélet ellen benyújtott ügyészi, terhelti, védői másodfellebbezések joghatályosak, mivel a másodfokú ítélet – mindkét vádlott bűnösségét érintően ellentétes döntés miatt – másodfellebbezéssel támadható, az ügyész, a vádlott és a védő fellebbezésre jogosult (Be. 616. § a), b) és c) pont), és fellebbezésük olyan részében támadja a másodfokú határozatot, ami ellen a törvény ezt a jogot biztosítja. A másodfokú bíróság ítélete ellen akkor van helye fellebbezésnek, ha az első-, illetve a másodfokú bíróság döntése ellentétes (Be. 615. § (1) bekezdés). Ellentétesnek kell tekinteni a döntést abban az esetben is, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon felmentett vádlott bűnösségét állapította meg (Be. 615. § (2) bekezdés a) pont). A fellebbezés sérelmezheti magát az ellentétes döntést, illetve kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, törvényben meghatározott rendelkezést vagy az indokolást (Be. 615. § (3) bekezdés).

[53] Jelen ügyben a másodfokú bíróság ítéletével szemben I.r.vádott I. r., vádlott2ak, és védőik az ítélet kihirdetésekor az ellentétes döntést támadó, a vádlottak felmentésére irányuló, az ügyész az ítélet szóbeli közlése után a jognyilatkozatra fenntartott három munkanapon belül (Be. 582. § (1) bekezdés) az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő rendelkezést – a cselekmény jogi minősítését és kiszabott büntetését támadó – fellebbezést jelentett be, így valamennyi fellebbezéssel élő jogorvoslata joghatályos. A védelmi perorvoslati nyilatkozatok és a védekezés iránya alapján a fellebbezések mindhárom tényállás vonatkozásában teljes körben bejelentettek.

[54] A felülbírálat terjedelme is igazodik a fellebbezéshez: a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, továbbá az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintett nélkül bírálja felül, hogy ki milyen okból fellebbezett (Be. 618. § (1) bekezdés). Ezen túlmenően hivatalból dönt – többek között – az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó kérdésekben is (Be. 618. § (2) bekezdés).

[55] A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok – megtartása, ezt követően pedig az ellentétes döntéssel érintett tényállás megalapozottságának vizsgálata.

[56] A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a Be. 607. § (1) bekezdésben, valamint a Be. 608. § (1) bekezdésben meghatározott abszolút eljárási szabálysértések nélkül folytatta le, ilyenre a fellebbezések sem hivatkoztak. Ahogyan nem valósult meg a Be. 609.§ (1) bekezdésében írtak szerinti eljárási szabálysértés sem.

[57] A Be. 625. § részletesen szabályozza azokat az eseteket, amikor a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére sor kerülhet. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság eljárása során nem vétett abszolút eljárási szabálysértést, nem sértette meg a súlyosítási tilalmat, a vádban le nem írt cselekmény alapján a vádlott bűnösségét nem állapította meg, továbbá a másodfokú ítélet ki nem küszöbölhető megalapozatlanságban sem

szenvet, ezért a hatályon kívül helyezésre nem volt törvényes ok, az ügy érdemi elbírálásának akadálya nem merült fel.

[58] Következő lépésként a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát vizsgálta.

[59] A megalapozottság vizsgálatának az alapja az elsőfokú bíróság által megállapított és szükség esetén a másodfokú bíróság által megalapozottá tett tényállás. Amennyiben a másodfokú bíróság a tényállást módosította (kiegészítette, helyesbítette, vagy eltérő tényállást állapított meg), a harmadfokú bíróság vizsgálja, hogy a tényállás javítása törvényesen történt-e. Ha az ellentétes döntés alapját képező tényállás továbbra is megalapozatlan, ezt a harmadfokú bíróság is orvosolhatja a tényállás kiegészítésével, vagy helyesbítésével az első-, vagy másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, vagy helyes ténybeli következtetés alapján. A harmadfokú eljárás – korlátozottan – lehetővé teszi az eltérő tényállás megállapítását is, a harmadfokon rendelkezésre álló eszközrendszerrel a terhelt javára korlátlanul, a terhelt terhére pedig a másodfokú eljárás törvénysértéséből fakadó elemek mellőzésével, az egyébként megalapozott elsőfokú tényálláshoz visszatérve állapítható meg a másodfokhoz képest eltérő tényállás (Be. 619.§ (3) bekezdés b) pont (3a), (3b) bekezdés).

[60] A fenti eljárási rendben végezte el a harmadfokú bíróság a felülbírálatot, amelynek során először I. r. és II. r. vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket – melyek a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írtak szerint nem a tényállás részei – pontosította és egészítette ki a harmadfokú nyilvános ülésen tett terhelti nyilatkozatok alapján az alábbiakkal:

[61] I.r.vádlott I. r. vádlott az általános iskola 8 osztályát végezte, el szakképzettséggel nem rendelkezik. Hivatásos gépjárművezetőként a hulladékgazdálkodással foglalkozó cég1-nél dolgozik 2-3 éve, havi 87.000 forint bruttó jövedelemért. Emellett alkalmi munkából kb. 250.000 forint jövedelemre tesz szert. Vagyontalan. Élettársi kapcsolatban él. Magas vércukorszintjét diétával tudja karbantartani.

[62] vádlott2 II. r. vádlott az általános iskola 8 osztályát végezte el, kovács szakképzettséggel és hivatásos gépjárművezetői engedéllyel rendelkezik. Egyéni vállalkozó, helység6. Kerületében egy vállalkozás1, valamint helység5en egy vállalkozás üzemeltet. A vállalkozásokból származó átlagos havi jövedelme kb. 750.000-800.000 forint. Másfél éve megözvegyült. Jelenleg édesanyjával él a fele részben édesanyja, fele részben saját tulajdonát képező ingatlanban. Édesanyja jövedelme havonta kb. 110.000 forint. Az ingatlan mellett egy személyautó képezi II. r. vádlott tulajdonát. Cukorbetegsége gyógyszeres kezelést igényel.

[63] A Btk. 2.§ (1) bekezdésében foglalt főszabály – az elkövetéskori Btk. alkalmazásával – továbbra is törvényes a másodfokú bíróság eljárása, mely szerint a közhiteles nyilvántartásban már nem szereplő büntetéshez nem fűzhető hátrányos jogkövetkezmény. A 2024. augusztus 1. napjától hatályos, a Btk. 97.§ (3) bekezdésében foglalt megzorító rendelkezés ugyanis csak az elbíráláskori törvény alkalmazása esetén jutna jelentőséghez, amelyre jelen esetben nem volt indok.

[64] A harmadfokú bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy másodfokon az eltérő tényállás megállapítása törvényesen történt-e, azaz az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megalapozatlansága valóban megállapítható volt-e, és ha igen, annak kiküszöbölésére a másodfokú bíróság részéről helyesen került-e sor.

[65] A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pont alapján részben megalapozatlan, mert a tényállás hiányos és ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, és téves ténybeli következtetésen alapul. A törvényszék a Be. 593. § (1) bekezdés a) és c) pont alapján eljárva a tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, valamint ténybeli következtetés alapján.

[66] A védelem – mindkét vádlott esetében – vitatta, hogy a részbeni megalapozatlanság fennállt, álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által gondosan mérlegelt bizonyítékok alapján állapította meg a tényállást, amely tényállás megalapozatlansági hibában nem szenved, a másodfokú bíróság tényállás körében eszközölt módosításai a felülmérlegelés tilalmába ütköznek.

[67] A jogkérdés eldöntése a bizonyítékok felülmérlegelése és a tényállás megalapozottságának kiküszöbölése közötti határvonal felállítását igényelte. Elöljáróban szükséges rögzíteni, hogy a Kúriai gyakorlatot visszatükröző védelmi fellebbezések elvi álláspontjával a harmadfokú bíróság is egyetértett, az e körben közzétett eseti döntéseket (EBH2019.B.9., EBH2015. B.14.BH. 2024.106., BH2022.318.) irányadónak tartva a bírói gyakorlatban megszilárdult elveket az alábbiakban lehet összefoglalni.

[68] A másodfokú bíróság eljárásában meghatározó előírás az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásához kötöttsége, amely ténylegesen azt jelenti, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság megalapozott tényállást állapított meg, úgy a másodfokú bíróság köteles határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítani. Mindez az elsőfokú bíróság azon törvényi kötelezettségével áll összefüggésben, hogy az elsőfokú bíróság köteles a vád tárgyává tett tények szempontjából lényeges bizonyítékokat értékelni és mérlegelésük alapján az ítéleti tényállást megállapítani. Ezzel a bírói tevékenységgel párosul – majd a rendes jogorvoslati eljárásban – a felülmérlegelés tilalma is.

[69] Az ítéleti tényállás megalapozottságának fogalmát a büntetőeljárás törvény pozitív módon nem határozza meg. A tényállás – a törvényi előírás grammatikai és rendszertani értelmezéséből következően – akkor megalapozott, ha megalapozatlansági hibában nem szenved. A megalapozatlanság tehát nem más, mint tényállási hiba, amelyet alapvetően bizonyítási hiányosságok, az ügyiratoknak megfeleltethetőség hiánya, téves bírói ténykövetkeztetések eredményeznek.

[70] Ha a tényállás kisebb részben nincs felderítve, hiányos, részben eltér a bizonyítás tárgyát képző ügyiratok tartalmától, vagy egyes ténybeli következtetései helytelenek, a megalapozatlanság részleges (Be. 592. § (2) bekezdés). Részleges megalapozatlanság esetében az elsőfokú ítélet „javítását” a másodfokú bíróságnak kötelező elvégeznie, ennek

eszközei a tényállás kiegészítése vagy helyesbítése, illetve eltérő tényállás megállapítása az ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján (Be. 593. § (1) bekezdés).

[71] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az elsőfokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten arra az esetre rendel alkalmazni, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezethet (EBH2019.B.9.).

[72] A Be. 593. § (2) bekezdésének 2021. január 1-jei módosítása a felülmérlegelés tilalmára vonatkozó rendelkezést hangolta össze a Be. 591. § (1) bekezdés c) pontjában írt rendelkezéssel.

[73] A Be. 593. § (2) bekezdése – módosított szövegében – azt rendezi, hogyha a megalapozatlansági hibát a másodfokú bíróság feltárta és annak kiküszöbölése során olyan eltérő tény merült fel, amelyre vonatkozóan az elsőfokú bíróság is végzett értékelést, akkor az a másodfokú bíróságot ne fossza meg annak a lehetőségétől, hogy hangsúlyozottan és kizárólag az adott körben elvégezhesse a bizonyíték újraértékelését. Ez tehát éppen ezért nem a bizonyíték felülmérlegelése, hanem újra- vagy átértékelésének minősül.

[74] Helyesen mutattak rá a védelmi fellebbezések arra, hogy az eltérő tényállás megállapítása csak akkor lehet törvényes, ha az elsőfokú bíróság által megállapított (történeti) tényállás részben megalapozatlan (Be. 591. § (1) bekezdés 1. fordulat).

[75] A megalapozatlanságot eredményező tényállási hibák definíciója a Kúria Büntető Kollégiumának Joggyakorlat-elemző csoportja által a bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatának elemzéséről elkészített 2012.EI.II.E.1/6. számú összefoglaló véleménye által kimunkált, és a BH2022.318. számon közzétett eseti döntéssel megerősített iránymutatása alapján az alábbiak szerint adható meg.

[76] A felderítetlenség a tényállást megalapozó bizonyítási folyamat fogyatékoságát jelenti, amikor valamely jogilag releváns tényre nem folyt le bizonyítás, vagy nem teljeskörűen folyt le, így például egy tanút sem hallgattak ki, vagy nem az összes, az adott tény tisztázásához szükséges tanút hallgatták ki. A felderítetlenség fogalmába tartozik az az eset is, amikor formálisan történik bizonyításfelvétel, azonban releváns kérdések tisztázatlanok maradnak, például elmarad a szembesítés az ellentétes vallomást tevő tanúk közt.

[77] Hiányos vagy hiányzó tényállás lehet a felderítetlenség következménye, de lehet attól független is. Ebben az esetben a büntető anyagi jog szempontjából releváns tények hiányoznak a megállapított tényállásból, vagy nincs tényállás megállapítva.

[78] A tényből-tényre következtetés hibája azt jelenti, hogy a közvetett bizonyítás nem megfelelő, ezért nem ide tartozik a hitelt érdemlőség megítélése során elkövetett nyilvánvaló logikai hiba, továbbá az okszerű mérlegelés szabályainak megsértése. A tényből-tényre következtetés hibája leggyakrabban a tényállás indokolásából derül ki, azonban a Kúria kiemelte, hogy megkülönböztetendő az indokolás hiányosságától. Az előbbi esetben nem arról van szó, hogy nem ad számot a bíróság a tények megállapításának folyamatáról, hanem arról, hogy az általa megállapított tényekből nem következik kizárólag az a tényállás, amely az ítéletben szerepel.

[79] A fenti definícióból levezethetően a megalapozatlanság körén kívül esik az, ha a bíróság nem ad meggyőzően számot arról, hogy miért fogadott el egyes bizonyítékokat hitelt érdemlőnek, másokat pedig miért nem, valamint, ha az indokolásból nem ellenőrizhető az összességében történő mérlegelés okszerűsége és teljessége.

[80] A másodfokú bíróság rendkívül részletesen és a büntetőügy megítélése szempontjából releváns, csaknem valamennyi kérdéssel kimerítően foglalkozott, azonban értékelésében a tényállás hibáinak és a bizonyítékértékelés hibáinak az egymástól élesen elhatárolandó fogalmai egymásba fonódva, keveredve jelentek meg. A pontos elhatárolás azért elengedhetetlen, mert a Be. 593. § (2) bekezdése arra ad lehetőséget, hogy a másodfokú bíróság, ha eltérő tényt állapít meg, akkor az azzal összefüggésben álló bizonyítékokat eltérően értékelje, de arra nem, hogy a bizonyítékokat eltérően értékelje azért, hogy eltérő tényt állapítson meg (BH.2024.106.) Szükséges tehát kiemelni, hogy a bizonyítékok hitelességéről alkotott következtetés logikai hibája, nem azonos a megalapozatlanság körébe tartozó, tényekből tényre történő következtetés logikai hibájával. A tartalmi különbség mellett meghatározó különbség az is, hogy a ténybeli következtetés hibája a felülbírálati eljárásban orvosolható, és orvosolandó, míg a bizonyíték hitelességére vont helytelen logikájú következtetés javítására a felülbírálati eljárásban csak szűk körben van lehetőség, akkor vezethet hatályon kívül helyezéshez, ha lényeges hatással volt a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy a szankciók alkalmazására.

[81] Az ítéltábla – az indokolási hiányosságok ellenére is – osztotta a törvényszéknek az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságára vont következtetését, az alábbiakra figyelemmel.

[82] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás téves ténybeli következtetése, hogy a patkolási naplóban tett bejegyzés és ezzel kapcsolatban nyilatkozó tanúk vallomásából – azokat az elsőfokú bírósághoz hasonlóan hitelesnek elfogadva – kétséget kizáró következtetés vonható arra, hogy a vádlottak a bűncselekmények idején a helység²i lovasfarmon tartózkodtak. Ezt a megalapozatlanságot a másodfokú bíróság helyesen ismerte fel (másodfokú ítélet [36] bekezdése) és a megalapozatlanságot kiküszöbölve helytállóan mellőzte az elsőfokú tényállás utolsó bekezdését, mely szerint „vádlott² II. r. vádlott fenti bűncselekmények elkövetésének napján, 2016. február 03. napján, 2016. április 13. napján és 2016. április 19. napján, helység² egy lovastanyán dolgozott versenylovak patkolásával, körmölésével és hajtásával foglalkozott, míg a vele együtt gépkocsival a tanyára érkező I.r.vádlott I. vádlott segédmunkát látott el a lovastanyán”.

[83] Az elsőfokú ítélet indokolása – annak ellenére, hogy a bíróság a saját logikája szerinti jogi következtetést a vádlottak bűncselekmény hiányában történő felmentésével nem vonta le – nem hagy kétséget afelől, hogy a lovasnapló bejegyzéseit, tanú1, tanú5, tanú6, tanú10 és tanú1 tanúk vallomását elfogadva úgy értékelte, hogy ezek a bizonyítékok „cáfolják azt, hogy a vádlottak az egyes bűncselekmények időpontjában a helyszínen tartózkodtak volna” (elsőfokú ítélet 12. oldal 3. bekezdés, 15. oldal 2. bekezdés). A tényállásnak ez a megállapítása az alábbiakra figyelemmel megalapozatlan, mivel abból a tényből, hogy a patkolási napló szerint vádlott2 II. r. vádlott meghatározott napokon a tanyán dolgozott, nem vonható kétséget kizáró következtetés arra, hogy a vádlottak nem lehettek jelen a bűncselekmény helyszínén. Ezzel kapcsolatban az alábbi körülményeket kell értékelni:

[84] – A patkolási napló 2016. február 3., 2016. április 13. és április 19. napjaira vonatkozó bejegyzései alapján vádlott2 II. r. ezeken a napokon helység2i lovastanyán munkát végzett.

[85] – A napló nem tartalmaz bejegyzést a II. tényállás elkövetési idejére, 2016. április 14-ére.

[86] –A napló nem tartalmaz adatot a munkavégzés kezdetére, és befejezésére, I. r. vádlottra nézve semmilyen bejegyzést nem tartalmaz.

[87] – A vádlottak alibijével kapcsolatban nyilatkozó tanú6, tanú5 és tanú1 tanúk saját emléket nem őriztek a kérdéses napokról, kizárólag a napló bejegyzéseire alapozták vallomásukat. tanú6 nyomozati vallomása szerint „a napló alapján sem tudom megmondani, még megtippelni sem, hogy a fenti munkák mennyi ideig tarthattak,...arra sem emlékszem, hogy a naplóban szereplő napokon mikor jött és mikor ment el vádlott2”, bíróság előtt tett írásbeli vallomása szerint nem tud semmit az ügyről, 3 év távlatában nem emlékszik rá (elsőfokú ügy iratai 26. szám), a bírósági tárgyaláson is a napló alapján idézte fel emlékeit. tanú1 a tárgyaláson és a nyomozás során is kizárólag a napló bejegyzéseire támaszkodott, elmondása szerint arra sem emlékszik, hogy ezeken a napokon ő a tanyán tartózkodott volna.

[88] – A tanúk csak általánosságban, és elég nagy eltérésekkel nyilatkoztak a szokásos munkarendről, és II. r. vádlott munkájáról. tanú6 a nyomozás során arról vallott, hogy „nem volt szoros munkarend”, bíróságon tett vallomása szerint a „napi dolog van beírva, de mindig reggel jöttek és délután vagy estefelé mentek”. tanú1 vallomása szerint általában délelőtt zajlott a munka, reggel 8-tól 12-ig, de volt, hogy délelőttől délutánig tartott (19. számú jegyzőkönyv 4. oldal). tanú5 szerint kötetlen munkaidőben dolgoztak a vádlottak, de mivel nem volt jelen a tanyán a tényleges jelenlétükről nem tudott beszámolni.

[89] – tanú6 – a fentiekből is kitűnően – nem az általa észlelteket, hanem véleményét, következtetéseit nyilvánította ki azon kijelentéseivel, hogy „2016. február 3-án van bejegyzés, biztos, hogy nem lehettek kora délután helység7 a vádlottak”, illetve, hogy „ha elmentek volna az feltűnt volna mindenkinek”.

[90] Így közvetlen személyi bizonyíték a vádlottak hollétével kapcsolatban nem merült fel, a tárgyi bizonyíték (patkolási napló) pedig nem alkalmas az elsőfokú bíróság által

megállapított következtetés levonására. Az elsőfokú bíróság így – az általa elfogadott bizonyítékok alapján is – téves ténybeli következtetéssel rögzítette azt a tényt, hogy a vádlottak a bűncselekmények időpontjában a helység²ⁱ lovastanyán tartózkodtak. Mivel a más helyen tartózkodásuk körében a vádlottak védekezése megdőlt, a másodfokú bíróság a tényállást e részében helytállóan helyesbítette, amikor mellőzte az erre vonatkozó elsőbírői megállapítást. A megalapozatlanság kiküszöbölésével a megalapozatlansággal érintett ténnyel kapcsolatos bizonyítékoknak, így a vádlottak védekezésének, a vádlottak beazonosításáról nyilatkozó tanúk vallomásainak ártértékelésének perjogi akadálya nem volt.

[91] A másodfokú bíróság ítéletének [28]-[33] bekezdéseiben minden részletre kiterjedően elemezte a vádlottak védekezésében megjelenő belső ellentmondásokat, egymással, valamint a védekezésüket alátámasztani hivatott tanúk (tanú⁵, tanú⁶, tanú¹) vallomásaival szembeni ellentmondásokat, amelyekre az elsőfokú bíróság – a bizonyítékok egyoldalú értékelését felvető módon – nem tért ki. Helyesen jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy ezen ellentmondások mellett a vádlottak vallomásai a tényállás alapjául nem szolgálhatnak. I.r.vádlott I. r. vádlott védője a vádlottak szavahihetősége kapcsán arra hivatkozott, hogy számos ok lehet a felszín mögött, ami indokot jelent arra, hogy a vádlottak az alibijükkel kapcsolatban nem voltak őszinték. Ezzel kapcsolatban azt kell megjegyezni, hogy a vádlottak élve a védekezési szabadságukkal az ellentmondásokra magyarázatul szolgáló körülményt az eljárás során nem jelöltek meg, ezzel magukat fosztották meg attól, hogy a bíróság e körülményeket javukra értékelje. Ha ugyanis a vádlottak hallgatnak, akkor ebből nem lehet a számukra rosszra (terhelő körülményre) következtetni, de jóra sem (azaz számukra kedvező, valójában azonban nem létező ténybeli valóságra). (BH2021. 35.)

[92] A harmadfokú bíróság osztotta a másodfokú bíróság álláspontját a vádlottak felismerésére vonatkozó bizonyítékoknak – a másodfokú eljárásban megállapított új tényre figyelemmel szükséges – ártértékelésével kapcsolatban. Az elsőfokú ítéletből kiolvasható, hogy az elsőfokú bíróság nem a sértettek szavahihetősége, hanem – a tévesen elfogadott – alibi miatt tartotta mindhárom tényállás esetében kétségesnek a vádlottak felismerését. Az elsőfokú bíróság tényállási pontonként, és igen tüzetesen vizsgálta a vádlottakat terhelő sértettek és tanúk vallomásait, a legkisebb ellemondásokat is rögzítette. Mindennek ellenére a sértetteket vallomása alapján – a vád szerint – rögzítette mindhárom tényállásban leírt cselekvőiséget, megállapítva, hogy a „tanúk elmondása a cselekményre vonatkozóan, hogy mi történt, nem vitatható” (az elsőfokú ítélet 15. oldal 2. bekezdése). Az elsőfokú bíróság – a védelmi fellebbezésekben többször kiemelt – közvetlenség alapján sem vont tehát kétségbe azt, hogy a vádlottakat a nyomozás során felismerő tanúk és a sértettek legjobb tudomásuk szerint számoltak be az eseményről, vallomásaikban rejlő ellentmondások nem érintik a szavahihetőségüket. Abban az esetben, ha a bíróság előtt tett vallomásaikban a nyomozati vallomáshoz képest érdemi eltérés mutatkozott – pl. sértett³ által megjelölt kárérték – a sértettnek, az okirati bizonyítékokkal összhangban álló nyomozati vallomását fogadta el. Az elsőfokú bíróság még a saját maga által felvetett aggályok ellenére is elfogadta sértett³ vallomását arra nézve, hogy a 2016. április 14. napján nála járt személyek (és nem a lakásban esetlegesen megforduló szomszédok, ismerősök) vitték el a kamrában, borítékban tárolt pénzt, és a tényállás megállapítása során elvetette azzal kapcsolatos aggályait (elsőfokú ítélet 8. oldal utolsó bekezdés) is, hogy egy ismeretlen személy kutatási nyom nélkül miként tudja megtalálni sértett³ értékeit. Összefoglalva tehát kijelenthető, hogy azoknak az elsőfokú ítéletben megfogalmazott kétségeknek, amelyekre a védelmi fellebbezések is részletesen

utaltak, az elsőfokú bíróság sem tulajdonított a sértettek és a tanúk vallomásainak bizonyító erejét csorbító hatást.

[93] A vádlottak beazonosításával kapcsolatban az elsőfokú bíróság által felhozott aggályok abból adódtak, hogy tévesen azt állapította meg, hogy a vádlottak a cselekmény idején máshol tartózkodtak, ezért a sértettek sem ismerhették fel őket. Ez a logikai érvelés a vádlottak alibi-jének elvetésével megalapozatlanná vált. A felismerésre bemutatásról készült jegyzőkönyvek arról tanúskodnak, hogy a nyomozás során mindhárom tényállási pontnál a sértettek és a szemtanúk határozottan felismerék a vádlottakat, bírósági szakban helyenként bizonytalanabbá váló vallomásukra ésszerű magyarázat adható, így ezek a bizonytalanságok – miként a cselekvőség megállapítása során sem eredményezték – itt sem eredményezhetik a nyomozás során tartott felismerés eredményének elvetését. A felismerésnél, amelynél egy múltban rögzült személyképet kell összehasonlítani a felismerő elé táruló valós személyekkel, meghatározó bizonyítási értéke első felismerésnek van. Az iratok alapján pedig az rögzíthető, hogy sértett³ és sértett⁵ 2016. április 21. napján, sértett¹ a 2016. május 10. napján mindkét vádlottat egyértelműen, tanú⁹ 2016. június 7. napján – némi bizonytalansággal – II. r. vádlottat, tanú¹⁰ – a 95%-os bizonyossággal – I. r. vádlottat, és tanú⁸ 2016. július 1-én II. r. vádlottat határozottan felismerte.

[94] A felismerésre bemutatást fogantató tanú¹³ és tanú¹⁴ tanú – akiknek a vallomásra az elsőfokú ítélet nem tért ki – megerősítette, hogy a részvételükkel folyt felismertetésen „nem dilemmázott a tanú, egyértelműen felismerte őket” (33. tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldal), „pontosan felismerték” a vádlottakat (40.jkv. 4. oldal). Helyesen tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság annak is, hogy vádlott² – ahogyan tanú¹⁴ rendőrtanú is emlékezett – a felismerésre bemutatás során igyekezett grimaszokkal torzítani arcát, amely pillanatot a felvételek is egyértelműen rögzítették, nem hagyva kétséget afelől, hogy II. r. vádlott a felismerés sikerét igyekezett e magatartásával befolyásolni.

[95] A harmadfokú bíróság osztotta a másodfokú bíróságnak azt a meglátását, hogy a cselekmény után évekkel később a tárgyaláson történt felismerés bizonytalansága nem hat ki a sértettek szavahihetőségére, nem teszi megkérdőjelezhetővé a nyomozás során a vádlottak felismerésére tett határozott nyilatkozataikat. Mindez fokozottan igaz abban az esetben, ha a felismerő személyek idős korúak, a rendelkezésre álló adatok szerint igyekeztek megszabadulni emlékeiktől, és a felismerés óta a vádlottak külsejében (testsúly, hajviselet, szemüveg viselet) is változás állt be. Az elsőfokú bíróság közvetlenség elve alapján tett megállapítását, mely szerint a vádlottak nem változtak a cselekmény óta, a vádlotti vallomások, és a felismerésre bemutatás alapját képező felvételek alapján cáfolható, így azt helyesen minősítette a másodfokú bíróság iratellenes bizonyítékértékelésnek. Helyesen hivatkozott arra is a másodfokú bíróság, hogy az elkövetőkről adott személyleírások többnyire illettek a vádlottak életkorára, alkatára az abban fellelhető pontatlanságok, miként az, hogy az egyik elkövetőt a házaspár¹ roma személyként jelölte meg, a sikeres felismerésre bemutatásra tekintettel nem bír meghatározó jelentőséggel. Nem teszi aggályossá II. r. vádlott felismerését az sem, hogy. vádlott kezén lévő tetoválás nem tűnt fel a vel találkozó személyeknek. (Erre nézve sértett¹ nyilatkozott a 2019. április 30. napján megtarott tárgyaláson, miszerint tetoválásokra abszolút nem emlékezett, lehetett is rajta, meg nem is.)

[96] A vádlottak felismerését tanúsító bizonyítékok elfogadása mellett másodlagossá válik a II. tényállásnál a rendszám rögzítésével kapcsolatos anomália. A védelmi

fellebbezések bűncselekmény bizonyíthatósága szempontjából jelentőséget tulajdonítottak a sértett³ sértett naplójegyzetében szereplő rendszám² rendszám és a rendőrség által körözni rendelt, a vádlottak által is használt járműhöz kapcsolódó rendszám³ rendszám eltérésének. Az ítéltábla ezt az álláspontot nem osztotta, figyelemmel arra, hogy két tény kétség nélkül megállapítható: egyrészt azt, hogy sértett¹ tanú észlelte és feljegyezte a helyszínen jelenlévő jármű rendszámát, másrészt az, hogy a rendőrség a hivatalosan tudomására jutott rendszám körözését rendelte el 2016. április 18. napján 0 óra 40 perckor. Egy elvileg elképzelhető információtorzulásnak (a rendőrséghez nem pontosan jutott el a helyszínen megjelenő autó rendszáma) jelen ügyben való fennállását kizárja az, hogy a körözött rendszám egy típusában, színében azonos járműhöz és két, - a szemtanúk beazonosítása alapján – a vádlottakhoz nagy fokban hasonló személyhez kapcsolható. Erre olyan minimális esély van, ami a realitások közül kizárható, így a harmadfokú bíróság az eljárási korlátoktól függetlenül sem látta volna szükségét a rendszám² forgalmi rendszámhoz tartozó jármű felderítésének. Arra nézve ugyanis, hogy sértett³ a betűsor kezdetű rendszámot jegyezte fel a naptárába egyszerű, ésszerű és elfogadható magyarázatul szolgálhat, hogy a rendszámot már másodjára másolta azt át, és egyik másolás során elnézte a betűket, a G-t E-nek olvasva.

[97] Mindkét védő fellebbezése kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelése azért tért el a másodfokú bíróságtól, és azért volt azzal szemben helyes, mert az eljárás során csak az elsőfokú bíróság rendelkezett a személyes meggyőződését formáló közvetlenség eszközével, amely „a leírtaknak ellentmondó személyes tapasztalatot” is eredményezhetet. Nem vitás, hogy a mérlegelési tevékenységben a bíró szubjektuma is megjelenik, azonban a megérzésen alapuló ítélezést és a bírói meggyőződés közötti éles határvonal pont az indokolási kötelezettséghez kapcsolódik. A bizonyítékok értékelésének a mikéntje szabad, az értékelés eredményét a bíró belső meggyőződése alakítja (Be. 167. § (3)-(4) bekezdés), azonban az eljárási kódex szabályainak belső logikájából és a joggyakorlatból következik, hogy a bírói döntés kontrollja az ezzel kapcsolatos indokolás kötelezettsége (BH2012. 173.). Így elvárható annak megindokolása, hogy a sértettek vallomásaiban a cselekvésre vonatkozó ellentmondásoknak miért tulajdonított eltérő jelentőséget a bizonyítékok értékelése során mint ugyanezen vallomások vádlottak felismerésére vonatkozó részének.

[98] A másodfokú bíróság azonban egyetértett a védelmi fellebbezésekkel abban, hogy a híváslisták eredménye – legalább is az arról készült jelentés szerinti tartalommal – nem tekinthető sem a vádlottak védekezését cáfoló, sem azt alátámasztó bizonyítéknak, továbbá figyelemmel arra, hogy tanú¹ cselekményekben való közreműködése nem volt bizonyítható, így esetleges helyismerete (elsőfokú ítélet [42] bekezdése) sem kaphat szerepet a mérlegelésben. A másodfokú bíróság álláspontjával szemben az sem tekinthető a bizonyítási eljárás sikerét veszélyeztető szándéknak, hogy vádlott² II. r. vádlott (meg)ismerte a vele munkakapcsolatban lévő – az eljárás során zárt adat kezelést kérő – személynek, tanú⁶nak a telefonszámát.

[99] A másodfokú bíróság indokolása egyebekben meggyőző volt. Helyesen ismerte fel a tényállás megalapozatlanságát, az e körben tett tényállási korrekciók okszerűek és törvényesek voltak, helyesen mellőzte a megalapozatlanság orvoslása körében a vádlottak máshollétére utaló megállapításokat, mint téves ténybeli következtetést. Az ítéltábla álláspontja szerint a megalapozatlansággal összefüggő tények esetében az elsőfokú bíróságtól eltérő tények megállapítására az eljárási törvénynek megfelelően, a bizonyítékok logikus, okszerű értékelésével és helyes ténybeli következtetéssel került sor. A másodfokú bíróság

követhetően, a bizonyítékok egyenként és összességében történő mérlegelésének eredményeképpen állapította meg az elsőfokú bíróságtól eltérően a tényállást, azzal, hogy a vádlottakat jelölte meg elkövetőként mindhárom tényállásnál.

[100] Az ügyészség a tényállás további kiegészítését indítványozta:

[101] – a sértettek életkorának megjelölését,

[102] – a történeti tényállás bevezető részében annak rögzítését, hogy a vádlottak 2016. február 3. napján, 2016. április 13. napján és 2016. április 19. napján szervezetten követték el a terhükre rótt bűncselekményeket, a feladatokat egymás között felosztották,

[103] – az I. tényállás kiegészítését az ítélet [62] bekezdésének harmadik francia bekezdésében rögzítettekkel, mely szerint az erőszak akaratot bénító volta tekintetében jelentősége van a sértett életkorának, hiszen az 1936-ban született sértett esetében kisebb erőszak is el tudta érni azt az eredményt,

[104] – az I. tényállásnál indítványozta feltüntetni – hasonlóan a II. és III. tényállásban írtakhoz – hogy sértett1 sértettet előrehaladott kora korlátozta abban, hogy a vádlottak által teremtett helyzetet, tényleges értékei megszerzésre irányuló szándékát átlássa, felismerje.

[105] A másodfokú bíróság az ügyészség indítványát nem találta alaposnak. A sértettek születési dátumát a másodfokú bíróság megjelölte, amely életkorukat egyértelműen meghatározhatóvá teszi. A további tényállaskiegészítésre azért nem kerülhetett sor, mert az eljárás során e tények vonatkozásában bizonyítási eljárás nem került lefolytatásra, nem állnak rendelkezésre olyan tények, amelyek közvetlenül, vagy a belőlük levonható következtetések útján a további minősítő körülményeket kétség nélkül megállapíthatóvá tennék. A védelem iratszerűen hivatkozott arra, hogy az ügyészség által indítványozott módosításokat a vádirat és a vádmódosítás nem tartalmazza, a bünszövegség, mint további minősítő körülmény megjelölésére csak a harmadfokú eljárásban került sor. A tényállás ügyészség által indítványozott kiegészítésének perjogi akadályát mégsem a vádelv jelenti, mert bár kétségtelen, hogy a mindenkori vád jelöli ki a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit (EBH2013. B.10.), és a Be. 163. § (3) bekezdés ehhez kapcsolódóan meghatározza a bizonyítás tárgyát is: a bíróság az ítélezés során a tényállást a vád keretein belül tisztázza, azonban a kialakul bírói gyakorlat alapján vádelv sérelme nélkül is a bizonyítás eredményéhez képest például a sértett személye, az elkövetés helye, módja, eszköze, eredménye, indítéka, a vagyoni hátrány (kár) összege stb. tekintetében az ítéleti tényállás eltérhet a vádbeli ténymegállapításoktól (BH.2005. 242). Nem jelenti a vádelv sérelmét, ha a bíróság ügydöntő határozatában megállapított tényállás ugyan nem fedti teljesen a vádiratban leírt tényeket, de a bűncselekmény törvényi tényállásának lényeges elemét alkotó tények tekintetében annak megfelel, ezért a tettazonosság keretein belül marad (BH. 2011.245.) Ha a bíróság a vádiratban megnevezett terheltnek a vádiratban terhére rótt cselekmény során megvalósított elkövetési magatartását a bizonyítás eredményeképp a vádiratban foglaltaktól eltérően állapítja meg, akár akként is, hogy annak alapján a terheltnek a vádtól eltérő elkövetői minőségét állapítja meg, ugyancsak nem sérti a vádelvet (BH.2021. 66.)

[106] Azonban mind a vádiratban eredetileg szereplő tények, mind a tettazonosság keretein belül maradó kiegészítések vonatkozásában követelmény e tények bizonyítékokon nyugvó volta, ami jelen esetben mind sértett1 sértett korából eredő korlátozott felismerési, elhárítási képessége, mind a bűncselekmények szervezett elkövetése tekintetében hiányzik.

[107] A 3/2013. Büntető jogegységi határozatra, és a BH2020.169. számon közzétett eseti döntésben foglalt iránymutatásra is figyelemmel rögzíthető, hogy a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékosságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés – mint minősítő körülmény – megállapítását önmagában a sértett életkora nem alapozza meg, ez csak mérlegelés alapján dönthető el. Annak megítélésénél, hogy a sértett felismerésre vagy elhárításra korlátozottan volt-e képes, egyrészt a sértett életkorának a mentális és fizikai állapotával összefüggésben kell jelentőséget tulajdonítani, másrészt a támadás jellegének és a kialakult erőviszonyoknak egybevetését kell elvégezni. (BH.2017.5.143., BH2016.9.237.). A felismerés és elhárítás kapcsán releváns sértetti tulajdonságok a konkrét szituációs elemektől függően más jelentőséget kapnak pl. egy trükkös lopásnál, amely éppen a sértettek megtéveszthetőségére, hiszékenysége, naivitásának kihasználására épül, mint egy rablásnál, ahol a felismert bűncselekménnyel szembeni védekezési lehetőségeket más, jellemzően testi/fizikai adottságok határozzák meg. A vádlottak sértett1 értékeit – miután nem sikerült figyelmét elterelniük – élet és testi épség elleni fenyegetéssel szerezték meg. sértett1 a sérelmére elkövetett vagyon elleni erőszakos bűncselekményt felismerte, annak elhárítását a vádlottak erőfölénye és a kilátásba helyezett joghátrány – a sértett és feleségének agyonverése – kizárta. A tényállás a sértett életkorán kívül azonban nem nevesített olyan körülményt, mentális vagy fizikai állapotot, amely a sértettet korlátozta abban, hogy azt az élethelyzetet, amelyet a bűncselekmény során átélt, felmérje, és olyan szellemi vagy fizikai jellemzőt sem rögzít, melyből a cselekmény elhárítására való képessége korlátozottságára lehetne következtetést vonni. A sértett megtéveszthetősége, hiszékenysége, bizalmának elnyerése, óvatlansága egy életveszélyes fenyegetés felismerését, vagy az azzal szembeni ellenállási lehetőséget – szemben a II. és III. tényállási pontban rögzített más típusú bűncselekményekkel – érdemben nem befolyásolta.

[108] Megjegyezni szükséges azt is, hogy a II. és III. tényállás esetében a vádlottak a sértettek sérelmére – az I. tényállásban leírt rablással szemben – kifosztás büntetést követtek el, mindkét tényállás olyan szituációs elemeket nevesít, amely szerint a vádlottak „elterelték a sértett figyelmét”, a „sértett bizalmát” igyekeztek megnyerni, ismerősnek adták ki magukat (sértett5 néninek szólították sértett5t), „a sértett figyelmetlenségét kihasználták”. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a vádlottak a koránál fogva könnyebben befolyásolható sértettek megtévesztésével – hulladékgyűjtést, lomfelvásárlást színelve – jutottak be a lakásba, ezzel a sértett védelmet jelentő, intim környezetébe, a pénzváltás ürügyén vették rá őket, hogy a pénztartalék helyét felfedjék. E tényállásoknál leírt elkövetési magatartás tehát kifejezetten rögzít a sértettek idős korával összefüggő a bűncselekmény felismerésére/elhárítására való képességük korlátozott voltára való következtetést megalapozó elemeket. A II. tényállásnál sértett3 megtévesztése folytán nem is azonnal ismerte fel a sérelmére elkövetett bűncselekményt, sértett5 pedig még a neki visszajáró összegről is megfeledezett. Mindezekre a tényekre a sértettek nyilatkoztak, az elsőfokú bíróság a sértettek vallomása alapján rögzítette a tényállásban az elkövetés körülményeit, a másodfokú bíróság e tényekből vont a logika szabályainak megfelelő következtetést, amikor a rögzítette, hogy sértett3t és sértett5t előrehaladott kora korlátozta abban, hogy a vádlottak által teremtett

helyzetet, a vádlottak valós szándékát átlássa, felismerje, a bűncselekmény elhárítására életkorukból fakadóan nem volt lehetőségük.

[109] A tényállásnak a cselekmények szervezett elkövetésére vonatkozó tényekkel történő kiegészítését célzó ügyészi indítványt sem ítélte megalapozottnak a harmadfokú bíróság. A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontja értelmében a bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet. A fogalom értelmezésére iránymutatást adó, ma is kötelező érvényű IV. számú Büntető Elvi Döntés értelmében az előzetes megállapodás – mint a szervezett elkövetés egyik eleme – olyan, a jövőben megvalósítandó bűncselekmények elkövetésére irányuló elhatározást jelent, amely a jogvéde érdekei ellen támadó erők viszonylag magasabb fokú szervezettségét, pl. az elkövetők következetességét, a végrehajtás egyes jelentősebb körülményeiben, módozataiban megnyilvánuló tervszerűséget is felölelheti. Nem zárja ki viszont a bűnszövetség megállapíthatóságát az, ha a végrehajtás módja eltér az előzetes megállapodástól. Annak a megállapítását, hogy a megállapodás előzetes volt, nem befolyásolja, hogy az sokkal korábban, vagy a véghezvitel megkezdése előtt viszonylag rövidebb idővel történt. Lényeges azonban, hogy ez a megállapodás már eleve a bűnözésre, vagyis több bűncselekmény elkövetésére irányuljon.

[110] A IV. számú Büntető Elvi Döntés ugyanakkor rámutat arra is, hogy bár a megállapodás formáját illetően a leggyakoribb a szóbeli (vagyis a kifejezett) megállapodás, de megállapodás a hallgatólagos, félreérthetetlenül a bűnözésre irányuló akarategység is. Ilyen megállapodásra általában az olyan cselekményeknél lehet következtetni, ahol az elkövetők ismétlődően, az azonos vagy a hasonló alkalmat keresték, vagy használták fel a bűncselekmények megvalósításához. Amikor tehát az elkövetők ráutaló magatartásából egyértelműen ismerhető fel a bűnözésre irányuló következetesség, tervszerűség és akarategyezőség, akkor valósul meg a hallgatólagos megállapodás.

[111] Jelen esetben a terhelték magatartásának ennek megfelelő ismérvei maradéktalanul nem állapíthatók meg. A vádlottak tagadása folytán előzetes megállapodásukra nézve közvetlen bizonyíték nem áll rendelkezésre, a két és fél hónap alatt elkövetett három bűncselekmény elkövetés körülményei – annak ellenére sem, hogy az I. és III. tényállásnál a vádlottak a bűncselekményt megelőzően is jártak a sértettek ingatlanánál – nem feltételeznek hosszabb tervezést, komolyabb előkészítést, átgondoltságot, munkamegosztást. Önmagában abból a tényből, hogy a vádlottak járművet használtak az elkövetés során sem következik – kétséget kizáróan – az, hogy a járművet a bűncselekmények elkövetése céljából bérelték. Jelentősége van annak is, hogy I. r. vádlott meg nem cáfolt állítása szerint ebben az időszakban lomgyűjtéssel foglalkozott, így nem zárható ki, hogy a bűncselekmények elkövetésénél szerepet kapott az alkalmiság, a rögtönzés, az ötletszerűség. Nem volt olyan nagyszámú elkövetés, sem olyan összetett, kidolgozott a sértettek figyelmét elterelő magatartás, amelyből egyértelmű következtetést lehetne levonni arra, hogy a cselekmények elkövetését időben megelőzte egy, eleve a bűnözésre irányuló megállapodás, a közös cél elérése érdekében történő rendszeres összedolgozás, tartós, folyamatos együttműködés.

[112] Az ítéltábla álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezésekkel sérelmezett ellentétes döntések tekintetében megalapozott, így a Be. 619. § (1) bekezdés

értelmében a harmadfokú bíróság határozatát arra a tényállásra alapította, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét hozta.

[113] A cselekmények mikénti minősülését sérelmező fellebbezéseket a másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak.

[114] Az irányadónak tekintett tényállás alapján a másodfokú bíróság okszerűen következtetett I.r.vádlott I. r. vádlott és vádlott2 II. r. vádlottak bűnösségére, valamint a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jogszabály rendelkezéseinek. A vádlottak terhére rótt rablás büntette vonatkozásában ugyanakkor az 1 rendbeli bűncselekmény megvalósulására utalást a 2/2023. (VII,5.) BK. véleménnyel felülvizsgált és fenntartott 61 BK. vélemény 4. a) pontja alapján az ítéltábla mellőzte, figyelemmel arra, hogy a terheltek e bűncselekmény törvényi tényállási elemeit mindösszesen egyszer valósították meg, ez esetben pedig a rendbeliség feltüntetése szükségtelen.

[115] A Be. 618.§ (1) bekezdés ab) alpontja alapján a harmadfokú bíróság felülbírálja a másodfokú ítélet azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, így vizsgálta a vádlottakkal szemben kiszabott büntetést is.

[116] A Btk. 80. § (1) bekezdés értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez. A bíróság feladata az ítélezés során a megadott büntetési tételkeret között olyan nemű és mértékű joghátrány alkalmazása, amely kifejezi a társadalom megítélését az adott cselekménnyel kapcsolatban, ugyanakkor figyelemmel van az elkövető által megvalósított magatartásra és személyi társadalomra veszélyességére is. A Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kiszabásakor a bíróságnak minden esetben e kettős cél szem előtt tartásával kell eljárnia.

[117] A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása körében értékelendő enyhítő és súlyosító körülményeket feltárta. A rablás büntettének adott minősítésen belüli enyhébb konkrét tárgyi súlyának szintén enyhítő hatást kell tulajdonítani. A sértett erőszak alkalmazása nélküli egyszeri fenyegetése enyhébb megítélésű cselekvőséget testesít meg az erőszakkal és kvalifikált fenyegetéssel is elkövethető bűncselekmény esetén. Az időmúlás jelentőségét mindkét vádlott esetében növeli, hogy mostanra a legsúlyosabb bűncselekmény elévülési idejét is meghaladta.

[118] A joghátrány nemének megválasztása során a másodfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy mindkét vádlott esetében szükséges szabadságvesztés kiszabása. Helyesen állapította meg a törvényszék, hogy az 2 évtől 8 évig terjedő és 1 évtől 5 évig terjedő büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmények halmazata esetén a büntetési tételkeret Btk. 80. § (2) bekezdése szerint irányadó középértéke 7 év. A büntetés tartamának meghatározása során a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyesség értékelésekor hangsúlyos szerepet kell kapnia annak is, hogy I. r. vádlott korábban nem volt büntetve, II. r. vádlott korábbi elítélése 2012-ben elkövetett bűncselekményen alapul, azóta egyik vádlottal

szemen sem indult újabb eljárás, jelenleg mindketten rendezett családi és egzisztenciális körülmények között élnek. E körülmények miatt a másodfokú bíróság indokot látott a kiszabott szabadságvesztés tartamának a büntetési tételkereten belüli enyhítésére, annak mértékét mindkét vádlott esetében a törvényi minimumban, azaz két évben határozta meg. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a másodfokú bíróság törvényesen határozta meg.

[119] Az ítéltábla álláspontja szerint a büntetési célok nem kizárólag végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabásával érhetők el. A Btk. 85. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztése nem kerül ellentétbe az általános megelőzés követelményével, de fokozottan érvényesül a speciális prevenció. Az idősebb életkorú vádlottak több éve állnak büntető eljárás hatálya alatt, a törvénnyel összeütközésbe a cselekmény előtt egyáltalán nem (I. r. vádlott) vagy csak sok évvel megelőzően (II. r. vádlott) kerültek és azóta nem indult más eljárás ellenük, így alaposan feltehető, hogy a büntetés célja a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhető. Az 55/2007. számú BK vélemény szerint a próbaidő tartamának meghatározásánál a bűncselekmény jellegének, a bűnösség fokának, a bűncselekmény indítékának, az elkövetőnek a bűncselekmény elkövetése után tanúsított magatartásának is jelentősége van. Mindezeket a körülményeket elsősorban az egyéni megelőzés szempontjából értékelve, az ítéltábla mindkét vádlott esetében a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét – a bűncselekmények jellege és tárgyi súlya okán – a törvényi adta lehetőségeket kihasználva öt évben határozta meg.

[120] A szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztése miatt korrekciót igényeltek a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára és az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítására vonatkozó rendelkezések is annyiban, hogy azokat a szabadságvesztés büntetések végrehajtásának elrendelése esetére rendeli a bíróság alkalmazni. A másodfokú bíróság vádlottakkal szemben közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását is mellőzte.

[121] A harmadfokú bíróság a 8/2015. (IV. 17.) AB határozat alapján hivatali kötelességnek is eleget téve vizsgálta a vádlottak esetében az előzetes mentesítés alkalmazhatóságát. Az ítélezési gyakorlat szerint az érdemesség vizsgálata során az elkövető személyiségét, életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és indítékát összevetve kell állást foglalni, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését alátámasztó körülmények az érdemesség vizsgálatánál is szerepet kaphatnak (BJD 8779.). Az érdemesség szempontjából a bűncselekmény jellegén, a büntetés mértékén túlmenően, alapvetően a terhelt személyének jövőbeni társadalomra veszélyessége mérlegelendő (BH2018. 13). A harmadfokú bíróság a vádlottak terhén megállapított személy elleni erőszakos bűncselekményre, valamint a kiszolgáltatott sértetti körre, és a cselekmények halmazatára, valamint arra is figyelemmel, hogy a terhelt személyének jövőbeli társadalomra veszélyessége a tettükkel történt szembenézés hiányában nem ítélt meg, nem látott lehetőséget arra, hogy vádlottakat előzetes mentesítésben részesítse. A kiszabott büntetése mellett a társadalom védelme jelenleg igényli a vádlottak személyére háruló, a büntetett előlélethez fűződő hátrányos következményeket is, így a Btk. 102.§ (1) bekezdése szerinti előzetes mentesítés esetükben nem volt alkalmazható.

[122] A harmadfokú bíróság a vádlottal szemben pénzbüntetést szabott ki a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján. Ez a törvényhely akkor teszi kötelezővé a pénzbüntetés kiszabását, ha a vádlott haszonszerzés céljából követte el a bűncselekményt, öt emiatt határozott ideig tartó

szabadságvesztésre ítélték, és megfelelő jövedelme vagy vagyona van. A Kúria Büntető Kollégiuma 25. BK véleményében kifejtett álláspont szerint a pénzbüntetés alkalmazása szabadságvesztés mellett akkor felel meg céljának, ha alappal lehet következtetni arra, hogy a vádlott a pénzbüntetést törvényes tartási kötelezettségeinek teljesítése mellett, a maga és tartására szoruló családja minimális megélhetésének veszélyeztetése nélkül saját keresetéből, jövedelméből – akár részletekben is, de – képes megfizetni. Ez a feltétel mindkét vádlott esetében adott, hiszen jelenleg is rendelkeznek különböző mértékű, de rendszeres jövedelemmel, II. r. vádlott emellett ingatlan és ingóvagyonnal is, így a pénzbüntetés megfizetéséhez anyagi háttér mindkét vádlott esetében adott. A harmadfokú bíróság ezért a Btk. 50.§ (1) bekezdése alapján a pénzbüntetés napi tételeinek összegét – figyelemmel a bűncselekmények tárgyi súlyára – mindkét vádlott esetében egyezően, a büntetési keret felső harmadában, 400 napi tételben határozta meg. Az egy napi tétel összegét a harmadfokú bíróság a vádlottak személyi, jövedelmi viszonyaihoz, életvitelükhöz igazította, azt I.r.vádlott I. r. vádlott esetében 1500, míg vádlott2 II. r. vádlott esetében 10000 forintban meghatározva. A vádlottak vagyoni, jövedelmi viszonyaira tekintettel a Btk. 50.§ (4) bekezdésére figyelemmel mindkét vádlott engedélyezte, hogy a vádlottak a pénzbüntetést 20-20 havi részletben fizessék meg. A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekre történő kioktatás a Btk. 51.§ (1) és (2) bekezdésén alapul.

[123] A vagyonelkobzásra vonatkozó törvényes rendelkezést az ítéltábla nem érintette.

[124] A másodfokú ítélet egyéb, az egyszerűsített felülvizsgálat tárgykörébe tartozó kérdésekben is helyesbítéseket tett szükségessé.

[125] A harmadfokú bíróság a bizonyítási eszközként szolgáló bűnjel, a patkolási napló kiadására vonatkozó rendelkezést mellőzte, és bűnjel iratok között történő kezelését rendeli el. A sértett1 sértettől lefoglalt papírpénz megsemmisítésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, és a Be.

321.§-a alapján sértett1 (cím27 szám alatti lakos) kiadni rendelte.

[126] A Be. 321.§ (5a) bekezdésének 2024. március 1-től hatályos rendelkezése szerint, ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a lefoglalást megszünteti és a dolgot kiadni rendeli, de a dolog átvételére jogosult vagyoni érdekelt a lefoglalás megszüntetéséről és a dolog kiadásáról szóló határozat vagy a dolog átvételére vonatkozó felhívás, továbbá a vádemelés után a jogerős

vagy véglegessé vált határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszi át a dolgot, akkor a dolog az állam tulajdonába kerül. Mivel erről a lefoglalás megszüntetéséről szóló határozatban kell rendelkezni, az ítélet e figyelmeztetése sértett1 vagyoni érdekelt irányába e jogszabályhelyen alapul.

[127] Az ítéltábla helyesbítette az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség összegét.

[128] Fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét – a Be. 621. § (2) bekezdés alapján tanácsulésen eljárva – a Be.

624. § (1) bekezdése alapján mindkét vádlott vonatkozásában megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezésit a Be. 623.§-a alapján helybenhagyta azzal, hogy mindkét vádlott vonatkozásában pontosította az őrizetbevétel befejező napját, vádlott2 esetében feltüntette a lakhelyelhagyási tilalom befejező napját, megjelölte I.r.vádlott I. r. vádlott kézbesítési címét.

[129] A harmadfokú bíróság végzése ellen a Be. 458. § (3) bekezdésre figyelemmel fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2024. október 3.

dr. Szalai Géza s.k.
s.k.

dr. Szabó Ágnes Petra s.k.

dr. Sárecz Szabina Martina

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2024. február 23. napján kihirdetett 31.Bf.XIX.8380/2023/7. számú ítélete I.r.vádlott I. r. és vádlott2ak vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.146/2024/19. számú ítéletével 2024. október 3. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. október 3.

dr. Szalai Géza s. k.

a tanács elnöke